

ÇED davaları için örnek karar anayasa mahkemesinden geldi

Anayasa Mahkemesi, Rüzgar Enerji Santrali için verilen “Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu” konusunda örnek bir karar verdi.

Aydın’ın Söke ilçesindeki Savunca mahallesinde taşınmazlar 22 Eylül 2014 tarihinde Bakanlar Kurulu kararı ile Çatalbük Rüzgar Enerji Santrali (RES) için acele kamulaştırıldı. Kararın iptali için Danıştay’a başvuru yapıldı.

Danıştay acele el koymaya ilişkin gerekli prosedürün işletilmediğini, asliye hukuk mahkemesinde bedel tespiti ve tescil davası açılmadığı ve bu haliyle taşınmazların kamulaştırılmasında aciliyet bulunmadığını belirterek, kararı iptal etti.

Aynı proje için “Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu gerekli değildir” kararına da dava açıldı. Aydın 2. İdare Mahkemesi davayı açanların projenin yapılacağı yerde taşınmazı bulunmadığı gerekçesiyle davayı reddetti. Karar temyiz edildi.

Danıştay 4. Dairesi 6 Nisan 2016 tarihinde davanın ehliyet yönünden kararını oy çokluğuyla onadı. Karara iki üye şerh koydu ve davayı açan başvuruçuların taşınmazlarının projenin yapılacağı bölgenin yakınında olduğunu, projeden etkilendiğini belirtti.

Şerhte bölgedeki RES’lerin doğal yaşamı etkilediğini, bölge halkının geçim kaynağı olan pamuk üretime de etkisinin olduğunu, insan ve yaban hayatının olumsuz etkilendiğine dikkat çekti; başvuruçuların dava açma ehliyeti olduğunu açıkladı.

Taşınmazları kamulaştırılan Kemal Çakır, Ömür Palabıyık, Yılmaz Ercanoğlu ve Gülsüm Yüce bireysel başvuru yaptı ve dosya 28 Temmuz 2016 tarihinde AYM’ye taşındı. AYM

başvurucuların mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine oy birliğiyle, adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının ihlaline de oy çokluğuyla karar verdi.

Ayrıca mahkemeye erişim hakkı ihlalinin ortadan kaldırılması için kararı ilgili Aydın 2. İdare Mahkemesi ve Danıştay 4. Dairesi'ne gönderdi.

'MAHKEMEYE ERİŞİM HAKKINA ORANTISIZ MÜDAHALE'

AYM kararında davacıların mülklerinin proje sahasının yakınında olması veya kullanım amacı gibi öznel koşulları dikkate almaksızın bir proje sahasında mülkü olmayanların projeye karşı hiçbir durumda dava açamayacakları yönünde kategorik bir yaklaşımın doğru olmadığını ifade edilerek şöyle denildi:

“Başvurucuların öznel durumları hakkında bir değerlendirme içermeyen bu kategorik yaklaşım, başvuruçular gibi proje kapsamında olmamakla birlikte projeden etkilenme potansiyeli bulunan kişilerin dava açmalarını imkansız hale getirdiğinden başvuruçuların mahkemeye erişim hakkına yapılan müdahalenin orantısız olması sonucu doğmaktadır.”